

TIKUVCHILIKKA DASTLABKI QADAMNI QO'YISHDA KERAK BO'LADIGAN BILIM VA TAVSIYALAR

Madatova Feruza Baxtiyorovna

Farg'ona ICHSHUI kasb-hunar maktabi Ishlab chiqarish ta'lim ustasi

Annotatsiya: *Tikuvchilik - bu quvonch va ijodkorlik olib keladigan qiziqarli hobbi. Lekin qanday boshlash kerak? O'z qo'llaringiz bilan chiroyli narsalarni yaratish uchun nimani bilishingiz kerak? Ushbu maqolada biz sizga yangi boshlanuvchilar uchun zarur bo'lgan tikuvchilikning asosiy ko'nikmalari va materiallarni tanlash bo'yicha maslahatlar berilgan.*

Kalit so'zlar: *tikuvchilik, tikuv mashinasi, mato, paxta va jun mato, tajribali ustoz, qaychi, tikuv tasmasi, overlok.*

KIRISH

Tikuvchilik noyob xususiyatga ega - u ijodkorlikni mashaqqatli mehnat samarasini amaliy qo'llash bilan muvaffaqiyatli birlashtiradi. Har kim uyidagi tikuv mashinasidan foydalanib, eng yaxshi asarlar yaratishi mumkin. Faqat ular hamma uchun har xil bo'ladi - oddiy xalatdan hashamatli oqshom libosgacha. Ishning darajasi ko'plab omillarga bog'liq bo'ladi - tabiiy iste'dod, bo'sh vaqt, bilim va ko'nikmalar. Yangi boshlanuvchilar uchun tikuvchilik kurslari va tikuvchilik ta'lim yo'nalishi sizga birinchi qadamlaringizni qo'yishga yordam beradi. Tajribali ustozlar sizga naqshlarni qanday qurishni va oddiy va murakkab tikuvlarni tushunarli tarzda qanday qilib to'g'ri bajarishni o'rgatadi. Asosiy bilim sizga o'zingiz va oilangiz uchun chiroyli tikish imkonini beradi va tikuvchilik fanlarini yanada chuqurroq tushunish uchun ishonchli asos bo'ladi.

Tahlil va natijalar. O'rganish kerak bo'lgan birinchi va eng muhim ko'nikma tikuv mashinasidan qanday foydalanishdir. Mashinani sotib olishdan oldin, uni tikuv uchun qanday ishlatishni tushunishingiz uchun uning texnik xususiyatlari va funktsiyalarini o'rganish tavsiya etiladi. Shundan so'ng, mashinani qanday sozlashni, iplarni iplarni va pedalni boshqarishni o'rganishingiz kerak.

Ikkinchi muhim mahorat - dart, yon tikuv va fermuarlar kabi kiyimning asosiy qurilish elementlarini tushunishdir. Ular qanday yaratilganligini va mahsulot uslubiga qanday ta'sir qilishini tushunish kerak[1].

Uchinchi muhim mahorat - bu mato bilan ishlash. Har bir loyiha uchun matoni to'g'ri tanlash, isrofgarchilikka yo'l qo'ymaslik va material sarfini kamaytirish uchun matoni qanday kesish kerakligini bilishingiz kerak. Bundan tashqari, paxta, ipak va jun kabi har xil turdagi matolar bilan ishlash qobiliyatiga ega bo'lishingiz kerak.

Tikuvchilikka dastlabki qadamni qo'yayotganlar uchun quyidagilar bo'lmog'i lozim.

Yangi boshlanuvchilar uchun tikuvchilik professional mahoratga ega bo'lishi uchun birinchi navbatda aksessuarlar to'plamini tayyorlash zarur. 10-12-sonli kesish qaychisi, ishonchli qaychi turli matolarni yaxshi kesadi[3]. Ergonomik tutqichlar og'ir materiallar bilan ishlaganda ham qo'lning charchashiga yo'l qo'ymaydi. Pardozlash choklari to'plami va avtomatik tugma teshigi bo'lgan uy tikuv mashinasi. Vaqt o'tishi bilan uni barcha kerakli oyoq va aksessuarlar bilan osongina to'ldirish mumkin. Tikuv kengligini qulay sozlash uchun overlok. Qoida tariqasida, zamonaviy mebel differentsial bilan jihozlangan - trikotaj buyumlar uchun yana bir foydali. Andozalar uchun qog'oz, o'lchagichlar, ignalar, iplarni kesish uchun qaychi, o'lchash tasmasi - bularning barchasi har qanday tikuv materiallari bo'limida sotiladi.

Tikuvchilik mahoratingiz oshgani sayin sizga kerak bo'ladigan asboblarni assortimenti ham oshib boradi. Rejalar maneken, kashta tikish mashinasi yoki zamonaviy tikuv mashinasini sotib olishni o'z ichiga olishi mumkin.

Tikish endi boshlagan inson oson bo'lgan matolardan ishni boshlashi kerak. Bular tabiiy tolalardan tayyorlangan zich matolar bo'lib, ular sirpanmaydi, tikuvlar tekis, siljish va buzilishlarsiz bo'ladi[3]. Birinchi ish uchun quyidagilarni tayyorlashingiz mumkin:

- Paxta tolasidan mato. Qo'lda tikilgan choyshablar to'plami oddiy kesish va tekis chok mashina tikuvini yotqizishni o'rgatish uchun yaxshi imkoniyat bo'ladi;

- Shers matolar - yubka tikish uchun eng yaxshi mato. Yon tikuvlarni dazmollash sizga dazmol va bug' bilan ishlash bo'yicha birinchi ko'nikmalarni beradi;

- Zich sintetik matolar arzon va chidamlidir. Muvaffaqiyatsiz birinchi tajriba sarflangan pulning achinishiga olib kelmasin, ammo takrorlash natijasida muvaffaqiyatga erishish mumkin.

- Yangi boshlanuvchilar uchun mos bo'lmagan matolar: sintetik shifon va poliester saten, baxmal va velor, kupon naqshlari.

Ishni boshlash uchun sizga qaychi, igna, ip, o'lchagich va mato markeri kabi asosiy vositalar to'plami kerak bo'ladi. Tikuv mashinasini tanlashda siz uning xususiyatlariga e'tibor qaratishingiz kerak, masalan, avtomatik igna o'tkazgichning mavjudligi, tezlikni sozlash qobiliyati va yaratilishi mumkin bo'lgan tikuvlar turi. Mato tanlashda siz uning tarkibi, zichligi va rangiga e'tibor berishingiz kerak. To'g'ri matoni tanlash uchun mahsulot nima uchun ishlatilishini ham hisobga olishingiz kerak. Misol uchun, kiyim tikishda issiq havoda qulaylikni ta'minlash uchun tabiiy tolalar ko'p bo'lgan yengil matodan foydalangan ma'qul.

Bundan tashqari, mato bilan ishlash uchun sizga ba'zi qo'shimcha aksessuarlar kerak bo'ladi, masalan, matoni kesish uchun ko'pikli to'shak, dazmol taxtasi va mato bilan ishlashdan oldin uni bug'lash uchun dazmol.

Yangi boshlanuvchilar uchun tikuvchilik darslarida qatnashayotganda, siz o'qituvchi bilan turli xil mahsulotlar uchun matolarni tanlash haqida maslahatlashingiz mumkin.

Yangi boshlanuvchilar uchun bichish va tikish bir qator oddiy qoidalarga ega. Oddiy mahsulotlardan murakkab mahsulotlarga o'ting. Oddiy kesilgan ko'ylak murakkabdan kam ta'sirchan bo'lishi mumkin va har qanday yangi tikuvchi buni qila oladi. Trikotaj buyumlari to'rtta ipli overlok yordamida osongina va tez tikiladi. Ishni boshlashda kerak bo'lgan hamma narsani oldindan tayyorlash zarur, ya'ni bu aksessuarlar, matolar, iplar va o'lchov tasmasi. Matoni zaxira bilan sotib olish zarur, keyin shikastlangan qismni qayta tiklash uchun.

Andozani oldindan tayyorlash, ish rejasini tuzish va unga amal qilish foydalidir. Dastlab, tayyor mahsulotlarni nusxalash foydalidir - kesish, ishlov berish texnikasi, tugatish chizig'idagi tikuv kengligigacha.

Tikuvchilik bo'yicha internetda barcha kerakli ma'lumotlar mavjud, ammo uning sifatini faqat professionallar biladi. Avvaliga murabbiyga ega bo'lish sizni xatolardan himoya qiladi va o'rganishni samarali va tez qiladi. Katta shaharlarning aholisi ko'proq omadli - yangi boshlanuvchilar uchun ham, o'z mahoratini oshirishni istaganlar uchun ham ajoyib kurslar mavjud.

Boshlang'ich tikuvchilar uchun maslahatlar

Tajriba qilishdan qo'rqmang. Tikuvchilik ijodiy jarayon bo'lib, noyob buyumlar yaratish uchun turli xil texnika va materiallardan foydalanishingiz mumkin. Tikuv uskunasi g'amxo'rlik qilishni unutmang. Mashinani muntazam tozalash va moylash uning ishlashini saqlab qolish va xizmat muddatini uzaytirishga yordam beradi. Ehtiyotkorlik bilan va asta-sekin ishlashga harakat qiling. Xatolardan qochish va qayta ishlash uchun vaqt ajrating. Elementlarni qanday qilib to'g'ri yaratishni tushunish uchun andoza va tikuv ko'rsatmalaridan foydalaning. Agar biror narsani tushunmasangiz, savol berishdan va yordam so'rashdan qo'rqmang. Muvaffaqiyatsizlikdan qo'rqmang. Tikuv jarayonida xatolar va muvaffaqiyatsizliklar yuz berishi mumkin, ammo bu umidsizlikka sabab bo'lmaydi. Xatolaringizdan saboq olishni o'rganing va yaratishda davom eting.

Xulosa. Tikuvchilik - bu siz uchun ijodkorlik va zavq manbai bo'lishi mumkin bo'lgan qiziqarli hobbi. Bizning maslahatlarimizga amal qilib, siz tikuvchilikning asosiy ko'nikmalarini egallashingiz, mos materiallar va aksessuarlar tanlashingiz va o'z qo'llaringiz bilan noyob narsalarni yaratishingiz mumkin. Tajriba qilishdan qo'rqmang va ijodiy jarayondan zavqlaning!

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Jabborova M .Sh. "Tikuvchilik texnologiyasi" . T oshkent "O'zbekiston" . 1994y.
2. Tnixanova A.T. "Tikuvchilik texnologiyasi asoslari". Toshkent "O'qituvchi". 1996 y.
3. Litvinova I.N., Shaxova Y. "Ayollar ust kiyimini tikish" Toshkent "O'qituvchi". 1997 y.
4. Glinskaya Y.V. "Azbukavishivaniya" Toshkent "Mehnat". 1994y.

5. Tursunov, H. H., & Hoshimov, U. S. (2022). TA'LIM TIZIMIDA KO'ZI OJIZ O'QUVCHILARNI INFORMATIKA VA AXBOROT TEXNOLOGIYALARI FANIDA O'QITISH TEXNOLOGIYALAR. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 1(5), 990-993.
6. Hamidullo o'g'li, T. H. (2022). HOZIRGI KUNNING DOLZARB IMKONIYATLARI. JAWS VA NVDA DASTURLARI. *Scientific Impulse*, 1(2), 535-537.
7. Горовик, А. А., & Турсунов, Х. Х. У. (2020). Применение средств визуальной разработки программ для обучения детей программированию на примере Scratch. *Universum: технические науки*, (8-1 (77)), 27-29.
8. Hamidullo o'g'li, T. H. (2024). RAQAMLI AXBOROTLARNI QAYTA ISHLASHDA BULUTLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHDA CLOUD-ANDROID, ICLOUD-APPLE IMKONIYATLARI VA FARQLARI. *Scientific Impulse*, 2(20), 189-193.
9. Hamidullo o'g'li, T. H. (2024). RAQAMLI TEXNOLOGIYADA UCH O'LCHAMLI
10. Hamidullo o'g'li, T. H. (2024). ZAMONAVIY TA'LIMDA SMM SOHASINI XOZIRGI KUNDAGI O'RNI. *Scientific Impulse*, 2(21), 215-219.
11. Zokirov, S. I., Sobirov, M. N., Tursunov, H. K., & Sobirov, M. M. (2019). Development of a hybrid model of a thermophotogenerator and an empirical analysis of the dependence of the efficiency of a photocell on temperature. *Journal of Tashkent Institute of Railway Engineers*, 15(3), 49-57.
12. Kamolovich, B. E., & Hamidullo o'g'li, T. H. (2024). RAQAMLI TEXNOLOGIYALARI DAVRIDA SOHA MUTAXASSISLIK FANI BO'YICHA IQTIDORLI O'QUVCHILAR BILAN ISHLASH. *Scientific Impulse*, 2(18), 125-131.
13. Тураев, А. А., Хайдаров, Р. М., & Хожиев, Ж. Ж. (2015). Фотовольтаический эффект в диодном режиме включения полевого транзистора. *Молодой ученый*, (23), 40-43.
14. Mamayusupovich, H. R. (2023). OPPORTUNITIES FOR THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF A TEACHER OF TECHNOLOGY. *International Multidisciplinary Journal for Research & Development*, 10(12).
15. Mamayusupovich, H. R. (2023). BO'LAJAK TEXNOLOGIYA FANI O'QITUVCHILARINI TAYYORLASH JARAYONIDA ELKTRON DARSLIKLARNI QO'LLASHNING AHAMIYATI. *Наука и технологии*, 1(1).
16. Haydarov, R. (2022). TEXNOLOGIYA TA'LIMI O'QITUVCHISINING TEXNOLOGIK MADANIYATI. *Физико-технологического образование*, (3).
17. Mamayusupovich, H. R. (2022). Design of Educational Technologies in the Development of Professional Competences of Technology Teachers.
18. Хайдаров, Р. М. (2021). ТЕХНОЛОГИЯ ТАЪЛИМИ ЎҚИТУВЧИСИНING КАСБИЙ КОМПЕТЕНТЛИГИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ТЕХНОЛОГИЯСИ. *Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал*, (1-Махсус сон), 273-277.
19. Hudaykulovna, M. F., & Qosimov, P. S. U. (2019). Formation of a Conscious Attitude to Study and Work, Ensuring Business Skills for Mental and Physical

Development. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol, 7(12).

20. Khudoikulovna, M. F. (2021). The role of heredity in the development of creativity. In Euro-Asia Conferences (Vol. 4, No. 1, pp. 5-6).

21. Khudoikulovna, M. F. (2021, March). THINKING MOTIVES THAT ENCOURAGE STUDENTS TO BE CREATIVE. In E-Conference Globe (pp. 65-66).

22. Мукумова, Ф. Х. (2021). МИЛЛИЙ ҲУНАРМАНДЧИЛИК ТАРИХИНИ ЎРГАНИШДА ЎҚУВЧИЛАРНИ ИЖОДКОРЛИККА ҚИЗИҚТИРИШНИНГ ДИДАКТИК ИМКОНИАТЛАРИ: DOI: <https://doi.org/10.53885/edinres.2021.77.73.052> Мукумова Феруза Худойкуловна Термиз давлат университети, технологик таълим кафедраси катта ўқитувчиси. Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал, (1-Махсус сон), 154-159.

23. Мукумова, Ф. Х. (2021). ОСНОВНЫЕ КРИТЕРИИ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЯ К УЧЕБНОМУ ПРОЦЕССУ: DOI: <https://doi.org/10.53885/edinres.2021.83.90.053> Мукумова Феруза Худайкуловна, Преподавательница Термезского государственного университета. Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал, (1-Махсус сон), 150-153.

24. Matayusupovich, N. R. (2024). Development Of Professional Competence Of Future Teachers Of Technology In The Process Of Extracurricular Activities. Progress Annals: Journal of Progressive Research, 2(1), 35-37.

DASTURLARNING IMKONIYATALARI. Scientific Impulse, 2(21), 220-224.

25. Кучаров, С. А. (2021). TEXNOLOGIYA TA'LIMI O'QITUVCHISINING TEXNOLOGIK MADANIYATI. Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал, (1-Махсус сон), 116-118.